

голосів. Повна акордова вертикаль трапляється доволі рідко, в основному на завершенні тематичної матеріалу та на з'єднанні куплетів.

Досить цікавою є динаміка твору. Початок і завершення обробки — наче тихе обрамлення, що огортає середні розвиваючі частини та кульмінації. Так, до кульмінаційного фрагменту, що проходить у золотому пересіченні в п'ятому куплеті на *f*, пройдений довгий наростаючий динамічний етап від *mp* — вступ, перший і другий куплети і *mf* — третій і четвертий куплети, повторювані двічі.

Таким чином, у проаналізованій фольклорній мініатюрі привертає увагу широка палітра виконавської інтерпретації у відтворенні та поданні художнього тексту. І тут важливим є підготовчий етап, план побудови і провідних смислових орієнтирів майбутнього виконання музичного твору.

С. Присяжнюк

**ПОЄДНАННЯ АВТОРСЬКОГО ТА ФОЛЬКЛОРНОГО
У ТВОРЧОСТІ Ю. ГОМЕЛЬСЬКОЇ
НА ПРИКЛАДІ ЖАНРУ УКРАЇНСЬКОЇ ВЕСНЯНКИ**

S. Prysiazhniuk

**COMBINATION OF AUTHORIAL AND FOLKLORE FEATURES
IN THE WORKS OF YU. HOMELSKA ON THE EXAMPLE
OF THE UKRAINIAN SPRING FOLK SONG GENRE**

Обрядові українські пісні мають глибинні історичні витоки і відіграють важливу роль у формуванні та збереженні культурної спадщини народу.

Особливе місце в календарно-обрядовій тематиці займають веснянки — пісні, що прославляють прихід весни. Як вказано в різних інформаційних джерелах, веснянки мають глибоке історичне коріння і є свідченням тісного зв'язку українців з природою та циклічністю року. Саме ці пісні символізують настання весни й відродження природи після зими, виражаючи радість від цього природного явища, що сприяє унікальній атмосфері святкування весни. Оспівування природи у веснянках, побажання щасливого та урожайного року зумовлюють використання в піснях яскравої, мелодичної енергійності, яка часто супроводжується танцями та хороводами.

Значається, що цикл весняних пісень є складним і різноманітним явищем, яке містить різні елементи, включаючи заклички, ігрові, хороводні, ліричні та жартівливі пісні, і має глибокі історичні корені. Це також є суспільно функціональним і поліжанровим явищем, яке зазвичай пов'язане з родинними та побутовими темами.

Веснянки відзначаються різноманітністю, адже існують різні версії пісень для різних регіонів України. Так, наприклад, на Галичині веснянки називаються гаївками, гаїлками, на Поліссі — маївками, маківками, на Волині — рагульками.

Завдяки багатому музично-тематичному підґрунтю, веснянки, як жанр українських обрядових пісень, були об'єктом інтересу багатьох композиторів як у минулому, так і нині. Створюючи обробки відомих українських веснянок або пишучи власні твори на традиційний текст, композитори не тільки зберігали та популяризували цей жанр, а й наділяли його новими, унікальними елементами музичної виражальності. Із видатних українських композиторів до жанру веснянок зверталися М. Лисенко («До Весни», «Ой, чий то кінь стоїть» та «Весна-красна»),

М. Леонтович («Засвітилася місячина»), І. Шамо («Весела весна», «Засвітилася місячина», «Весняні квіти» та «Ми весну зустрічаємо»), І. Щедровський («Весняні дні» та «Летять журавлі»).

Веснянка «Вийди, вийди, Іванку» є однією з найпопулярніших українських веснянок. Текст цієї веснянки поєднує і заклик весни, і традиційні народні обряди, такі як гуртові ігри — заклики майбутнього урожаю, гадання на майбутнього судженого та інші.

Було створено декілька варіантів обробок цієї веснянки В. Уманця, В. Стеценка, А. Зінов'єва та Ю. Гомельської.

Юлія Гомельська (1964–2016) — яскрава українська композиторка, представниця одеської композиторської школи, викладачка Одеської музичної академії, одна із тих, хто стояв біля джерел найвідомішого музичного одеського фестивалю «Два дні і дві ночі нової музики». Удосконалюючи свої здібності в Гілдхоллській школі музики й драми в Лондоні, вона створила немало творів сучасного постмодерністичного напрямлення.

Її обробка української народної веснянки «Вийди, вийди, Іванку», наряду з композиціями «До сонця», «Гуцулка-данс», «Фоніум-фолк», «На крилах східного вітру», містить фольклорні інтонації в поєднанні з її сучасним, самобутнім модусом мислення. Як зазначали дослідники її творчості, кожен твір композиторки виявляє власну унікальну систему структурування музичних компонентів, яка базується на постійному експериментуванні та застосуванні виражальних засобів у музиці.

У творі «Вийди, вийди, Іванку» яскраво проявляються глибина та інтерес Юлії Гомельської до фольклорних та старовинних елементів язичницьких обрядів. Це свідчить про її бажання зануритися в глибини традицій і розкрити їхню духовну сутність у своїй музиці.

Обробка веснянки «Вийди, вийди, Іванку» Ю. Гомельської написана для професійного чотириголосного мішаного хору. Пронизана поліфонічними елементами, альтерованими гармонічними побудовами, дисонансами, відхиленнями в споріднені тональності, ця веснянка є яскравим прикладом тематичної імпровізаційності оригінальної мелодії. Саме вона дозволяє музиці дихати, експериментувати з настроями та інтонаціями, створюючи музику, яка може бути виразною та емоційно насиченою.

Ритмічна свобода й демократизм Ю. Гомельської стосовно своїх творів дозволяє виконавцям виразно відтворювати музику та надавати творам власної інтерпретації.

Означена веснянка, як і вся творчість Юлії Гомельської, вражає своєю емоційною насиченістю та унікальним стилем, який характеризується інноваційним підходом до музичного виразу й включенням особистої ідентичності в її композиції.

Звернення до жанру веснянок надає композиторам можливість не лише зберегти та популяризувати українську культурну спадщину, а й внести в архаїчні жанри свої індивідуальні та неповторні музичні елементи, тим самим інтонаційно збагатити їх, оновити й адаптувати для сучасного слухача.